

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Profilaktyka i edukacja społeczna

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna		Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -		Kod zajęć 24PSOS.28P.06966.23
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy w module
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Agnieszka Skowrońska-Pućka	
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Skowrońska-Pućka	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 20, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	C1 - przekazanie wiedzy z zakresu profilaktyki i edukacji społecznej jako istotnego obszaru teorii i praktyki pracy socjalnej oraz polityki społecznej
C2	C2 - rozwinięcie zdolności wykorzystywania teoretycznej wiedzy z zakresu profilaktyki i edukacji społecznej do rozpoznawania ryzyk i zagrożeń oraz poszukiwania adekwatnych możliwości działań zapobiegawczych
C3	C3 - scharakteryzowanie i szczegółowe zaprezentowanie rodzajów i poziomów profilaktyki społecznej i odpowiadających im działań edukacyjnych
C4	C4 - ukształtowanie umiejętności konstruowania programów profilaktyki i edukacji społecznej
C5	C5 - wzmocnienie kompetencji do pracy w zespole przygotowującym projekt/program profilaktyki społecznej o charakterze edukacyjnym kierowany do społeczności lokalnej
C6	C6 - rozwinięcie zdolności identyfikowania podmiotów sieci partnerstwa wspierającej realizację projektów w dziedzinie profilaktyki i/lub edukacji społeczności zagrożonej

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Posiada interdyscyplinarną i kontekstualną wiedzę z obszaru problematyki teorii i praktyki zagrożeń i ryzyk społecznych oraz ich profilaktyki	PSO_K2_W01, PSO_K2_W04	Test, Projekt
W2	Zna zasadnicze formalno-prawne uwarunkowania i podstawy realizowania zadań z obszaru profilaktyki i edukacji społecznej	PSO_K2_W01, PSO_K2_W08	Test, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi zidentyfikować lokalne zagrożenia i ryzyka społeczne oraz zaproponować odpowiedni program działania profilaktycznego/prewencyjnego oraz edukacyjnego	PSO_K2_U02, PSO_K2_U04	Projekt
U2	Posiada umiejętność opracowania (zaprojektowania) programu profilaktyki społecznej oraz programu edukacyjnego adresowanych do społeczności lokalnej	PSO_K2_U02, PSO_K2_U04	Projekt
U3	Rozpoznaje i ocenia osobowe oraz instytucjonalne zasoby środowiska lokalnego przydatne w projektowaniu i realizacji zadań profilaktyki i edukacji społecznej w odniesieniu do rozpoznanych ryzyk i zagrożeń	PSO_K2_U01, PSO_K2_U04	Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Posiada merytoryczne przygotowanie do pracy w organizacjach (instytucjach) lub zespołach zadaniowych realizujących działania z obszaru profilaktyki i edukacji społecznej	PSO_K2_K04	Test, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Współczesne konteksty zagrożeń społecznych i ich rozpoznawanie na poziomie lokalnym. Rola zawodowa i zadania pracownika socjalnego wobec osób zagrożonych ryzykiem wykluczenia społecznego/marginalizacji.	W1, U1	Wykład
2.	Profilaktyka w społecznościach lokalnych. Profilaktyka jako eliminacja/redukcja czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących. Rodzaje i poziomy profilaktyki. Adresaci działań profilaktycznych.	W1, W2, U1, U3	Wykład
3.	Budowanie lokalnych strategii profilaktycznych i edukacyjnych. Rodzaje strategii (działań): informacyjne, edukacyjne, interwencyjne, alternatywne, strategie zmniejszania szkód. Podmioty tworzące sieć interesariuszy na rzecz profilaktyki i edukacji społecznej.	U2, U3, K1	Wykład
4.	Konstruowanie programów profilaktyki oraz edukacji społecznej i ich realizacja. Cechy dobrego programu: celowość, racjonalność, ekonomiczność, spójność wewnętrzna, interdyscyplinarność, kompleksowość. Etapy konstruowania: diagnoza problemu, grupa docelowa, cel/zadanie, forma realizacji, monitoring, ewaluacja, modyfikacja programu.	W1, U1, U2	Wykład
5.	Standardy jakości programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym. Obszary ustanawiania standardów: informacja, niezawodność, kompetencje, dostępność, zewnętrzny wizerunek, elastyczność, bezpieczeństwo i zaufanie, stosunek do odbiorców, różnorodność prowadzonych działań, prawa klienta.	U2, U3	Wykład
6.	Przegląd wybranych programów profilaktyki i edukacji społecznej. Profilaktyka i edukacja społeczna w pracy socjalnej na przykładzie przeciwdziałania zachowaniom suicydalnym.	W1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda projektu

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Na końcową ocenę egzaminacyjną składa się średnia z sumy ocen cząstkowych: testu pisemnego (test prosty – 1/2) oraz prezentacji multimedialnej przygotowanej i zaprezentowanej w toku zajęć przez studenta (1/2). Test składa się z 30 pytań jednokrotnego wyboru, oceny wg punktacji: bardzo dobry (bdb; 5,0): 28-30 pkt. dobry plus (+db; 4,5): 25-27 pkt. dobry (db; 4,0): 22-24 pkt. dostateczny plus (+dst; 3,5): 19-21 pkt. dostateczny (dst; 3,0): 16-18 pkt. niedostateczny (ndst; 2,0): 0-15 pkt. Indywidualna prezentacja multimedialna obejmuje przygotowanie i przedstawienie autorskiej propozycji programu profilaktyki społecznej lub edukacji społecznej w odniesieniu do ustalonego zagrożenia/problemu społecznego. Ocena jest wynikiem spełnienia przyjętych, następujących kryteriów: bardzo dobry (bdb; 5.0): trafny i celowy dobór materiału do prezentacji, zastosowanie odpowiedniego (profesjonalnego, fachowego) słownictwa, prawidłowa prezentacja danych; spójne, logiczne i adekwatne wypowiedzi oraz komentarze ilustrujące prezentowane informacje, unikanie spekulacji i wspierania się wiedzą potoczną, brak błędów merytorycznych, własne i krytyczne przemyślenia co do prezentowanych treści, głęboko osadzone w kontekście wiedzy przedmiotowej i literatury; prezentacja przygotowana prawidłowo pod względem technicznym i w pełni multimedialna (tj. zawierająca także sekwencje audio-video). dobry plus (+db; 4.5): trafny i celowy dobór materiału do prezentacji, zastosowanie odpowiedniego (profesjonalnego, fachowego) słownictwa, prawidłowa prezentacja danych; spójne, logiczne i adekwatne wypowiedzi oraz komentarze ilustrujące prezentowane informacje, unikanie spekulacji i wspierania się wiedzą potoczną, brak błędów merytorycznych, własne i krytyczne przemyślenia co do prezentowanych treści, dobrze osadzone w kontekście wiedzy przedmiotowej i literatury; prezentacja przygotowana prawidłowo pod względem technicznym, jednak nie w pełni multimedialna (brak sekwencji audio-video). dobry (db; 4.0): trafny i celowy dobór materiału do prezentacji, zastosowanie odpowiedniego (profesjonalnego, fachowego) słownictwa, prawidłowa prezentacja danych, spójne, logiczne i adekwatne wypowiedzi oraz komentarze ilustrujące prezentowane informacje, okazjonalne wspierane wiedzą potoczną, brak istotnych błędów merytorycznych, własne i krytyczne przemyślenia co do prezentowanych treści, osadzone w kontekście wiedzy przedmiotowej i literatury; prezentacja przygotowana prawidłowo pod względem technicznym, jednak nie w pełni multimedialna (brak sekwencji audio-video). dostateczny plus (+dst; 3.5): dość dobry dobór materiału do prezentacji, zastosowanie odpowiedniego (profesjonalnego, fachowego) słownictwa, prawidłowa prezentacja danych, wypowiedzi niezbyt rozbudowane; nieliczne komentarze ilustrujące prezentowane informacje, wspierane wiedzą potoczną, brak znaczących błędów merytorycznych, własne i krytyczne przemyślenia co do prezentowanych treści nie są głęboko osadzone w kontekście wiedzy przedmiotowej i literatury; prezentacja przygotowana prawidłowo pod względem technicznym, jednak nie w pełni multimedialna (brak sekwencji audio-video). dostateczny (dst; 3.0): materiał prezentacji zasadniczo spójny z jej tematem, zastosowanie odpowiedniego (profesjonalnego, fachowego) słownictwa przeplata się ze słownictwem potocznym, kolokwialnym; czytelna prezentacja danych, brak jednak własnych rozbudowanych wypowiedzi, student głównie odczytuje treści z kolejnych części (slajdów) prezentacji; brak komentarzy ilustrujących prezentowane informacje, pojedyncze błędy merytoryczne; brak własnych, krytycznych przemyśleń i odniesień co do prezentowanych treści, które nie są głęboko osadzone w kontekście wiedzy przedmiotowej i literatury, pod względem technicznym prezentacja przygotowana z uchybieniami. niedostateczny (ndst; 2.0): materiał prezentacji nie powiązany z jej tematem; w wypowiedziach brak użycia odpowiedniego słownictwa (profesjonalnego, fachowego); prezentacja danych nie czytelna, chaotyczna, brak własnych komentarzy, student odczytuje treści z kolejnych części (slajdów) prezentacji, liczne błędy merytoryczne w przygotowanym materiale wskazujące na brak uprzedniego przyswojenia wiedzy przedmiotowej i zapoznania się z literaturą przedmiotu; pod względem technicznym prezentacja przygotowana z uchybieniami.

Literatura

Obowiązkowa

1. - Chojnicka-Synaszkó B. (red.), Człowiek w przestrzeni lokalnej – dobre praktyki wspierania rozwoju, aktywizowania i integracji społecznej. Konteksty teoretyczne i społeczno-polityczne, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2014.
2. Borzucka-Sitkiewicz K., Kowalczeńska-Grabowska K., Profilaktyka społeczna. Aspekty teoretyczno-metodyczne, Wyd. UŚ, Katowice 2013.
3. Urban B., Konopczyński M. (red.), Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym, Wyd. UJ, Kraków 2013.
4. Hajduk Ł., Edukacyjne uwarunkowania rozwoju lokalnego, Wyd. UJ, Kraków 2013
5. Szamańska J., Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, Wyd. ORE, Warszawa 2012.

Dodatkowa

1. Boryczko M., Dunajska A., Marek S., Praca socjalna w środowisku lokalnym, Wyd. Difin Warszawa 2020.
2. Kmiecik-Jusięga K., Laurman-Jarząbek E., Profilaktyka społeczna. Kontekst teoretyczny i dobre praktyki, Wyd. WAM, Kraków 2016.
3. Czarnecka A., Redefinicja społecznej funkcji profilaktyki, „Profilaktyka Społeczna i Resocjalizacja” 2015, nr 25. s.111-138.
4. Bąbska M., Rymśa M., Organizowanie społeczności lokalnej – metodyka pracy środowiskowej, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2014 (http://www.osl.org.pl/wp-content/uploads/2014/09/Tryptyk-02_calosc-lekka.pdf).
5. Skrzypczak B., W kierunku społecznościowej pracy socjalnej. Edukacyjno-środowiskowe determinanty interwencji publicznej. Wyd. Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2014.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	20
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	5
Przygotowanie do zaliczenia	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 75
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do tworzenia (współtworzenia) podmiotów sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego w obszarze pracy socjalnej i pomocy społecznej
PSO_K2_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystać wiedzę do opisu, interpretacji i wyjaśniania procesów społecznych istotnych dla pracy socjalnej przy pomocy pojęć i teorii stosowanych w naukach społecznych
PSO_K2_U02	Absolwent/ka potrafi przewidywać i modelować zjawiska oraz procesy społeczne w tym przygotować projekt socjalny, program społeczny, strategię rozwiązywania problemów społecznych
PSO_K2_U04	Absolwent/ka potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozwiązywania trudności w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie istotę i osobliwość nauk społecznych, charakter pracy socjalnej jako działalności naukowej i praktycznej w odniesieniu do stosowanych metod/technik, a także jej powiązania z innymi dyscyplinami wiedzy
PSO_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie różnorodne determinanty zachowań społecznych i indywidualnych oraz złożoność problemów jednostek i grup społecznych, a także ich ułożenie w perspektywach teoretycznych
PSO_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie zasoby i funkcjonowanie infrastruktury pomocy społecznej oraz systemu wsparcia społecznego w odniesieniu do aktualnych potrzeb i problemów społecznych oraz kierunków polityki społecznej